

Neviditelný svět

Proč autor poukazuje na různé podoby neviditelnosti, se kterými se můžeme setkat? Myslím, že se touto cestou snaží popsat zapomenutou krásu Země, kterou nemůžeme ovládat. Chce nám ukázat interpretaci světa, se kterým nezacházíme jako s majetkem, kde nehrajeme roli tyranů ale mírumilovných členů, kteří se umí se svým členstvím srovnat. Určitě nemůžeme vidět skrz, za horizont nebo za sebe a to nás sráží z pomyslného mráčku, odkud máme zdánlivě neomezený rozhled. Takové definování světa je působivé a z určitého úhlu pohledu pravdivé. Otázka ale je, zda lidé něco takového chtějí nebo potřebují. Nestačí jim svoje vlastní vidění nahradit technologiemi nebo cizím zprostředkováním? Dělají to za ně vědci, fotografové, lékaři, cestovatelé. Odhalení momentálního dění pod povrchem v našich možnostech není, přesto se lidé spokojí s textem z encyklopedie a fotografiemi. Na základě zeměpisných poznatků jsme si schopní svět pod zemským povrchem pouze představit, nedokážeme ho pozorovat či smyslově prožít, ale takovou potřebu dnes mnoho lidí nemá. Jsme vytrženi z přírody docela dlouho a z pohodlněli jsme, snad smyslově otupěli.

Jak se staví k možnosti poznat svět a věci v něm? Řekla bych, že autor předpokládá lidem vlastní pocit nadřazenosti, pýchy a především jistoty pravdivého vědeckého nebo racionálního poznání (alespoň pokud mluvíme o tzv. vyspělé společnosti). Filozofové jako D. Hume, po něm I. Kant se snažili takovou pravdu popřít a zdůrazňovali nemožnost stoprocentního pravdivého poznání. Soustředili se na proces a možnosti lidského poznání a dospěli k názoru, že je omezené. Tutéž myšlenku uvádí Abraham, ale v jeho podání zní o něco optimističtěji, alespoň mě. Chápu to tak, že právě ona omezenost nám umožňuje pochopit a hlavně pocítit to, že i my jsme jednou podobou ze všech těch neviditelností a to nás může dovést k tomu, abychom se k přírodě chovali lépe. Z omezeného se stává absolutní. Smysly ani rozum nám nepomohou odhalit předmět naší pozornosti na všech úrovních existence ani ze všech úhlů pohledu. Neumí to ani v případě nás samých, což nás dělá stejně nedokonalými, jako jsme zvyklí za nedokonalé považovat své okolí.

Souhlasím jak s postojem, tak s argumentací autora, ale možný pozitivní dopad textu si dovedu představit pouze - opravdu ráda bych napsala ve větším počtu - na environmentálně smýšlející lidi. Zkrátka si myslím, že kdybych text podala člověku s nulovým zájmem o životní prostředí, nebude chtít chápat takové pojetí našich (ne)schopností za omezující a obracející nás k přirozenějšímu životu.